

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

עז.

עין משפט
גר מצוה

מז א מיי פ"ג מהל' רוב
הלכה י:
ז ב מיי שם הלכה ט:
יח ג ד מיי שם הל' י:
יב ה מיי שם הל' ט:

זכרון המניח^ט היה בעל חזית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חזית
זכורה חייב ואם עמד בעל חזית פטור וזשליה השוכר את האומנין
(ב"מ דף טז: ושם) המעביר חזית ממקום למקום ושיברה רבי יהודה
אומר שומר חנם יצבע וכו' מדפטרינן שומר חנם ולא מחייב מטעם

נוקין עשה זו אונס כלאון. היכא דעביד זידים ואפי' יסן כדליק
זב"ק (דף טו:) פלע תחת פלע [שמות כא] לחייב על השוגג כמזיד וכו': רב
אחא פוטרי. דגרמא בעלמא הוא דשמעא קטליה: מוס יומא המכה
וכו'. סיפיה דקרא דלעיל או בזביה דרבינן מלמאס וכתבי רובא

(א) הכל אור הגה. רש"ל,
(ב) דף ל"ג. א ש"ס.
רש"ל

תורה אור השלם

1. או באיבה דקרה בידו
ומת מות ימות הפודה
רצח הוא אבל הדין ימית
את הרצח בפגמו בו.
במורה רב כא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בנזקין וכו'
דאכול קאי והכי פריך:
(ב) בא"ד לא מיחייב
אפי' שהוציאה לטמא:
(ג) בא"ד אם היה שם
חייב או בבהמה או
בכחול:

אדם המזיק ש"מ דזכאונס שהוא כעין
גניבה ואזכרה מיפטור ולכן מחייב
שומר שכן וא"ת הא שפלי כילד הרגל
(ב"ק דף טו:) מחייבים נפל מן הגג
ברוח שאינה מזינה אף על גב
דרוח שאינה מזינה הוי כעין גניבה
ואזכרה כדאמר זכרון שור שנגח
ד' וה' (שם דף מה.) גבי ד' שנכנסו
תחת הצעלים הרגו מועדין נהרגין
ומשלמין את הכופר וחייב לשלם דמי
שור לצעליו חוץ משומר חנם ומוקי
לה דנטריה שמירה פחותה דשומר
חנם כלתה שמירתו והגך אחריו לא
כלתה שמירתו ודייק כמאן אי כרבי
יהודה דלמר שוכר כנושא שוכר נתימי
וכולן דמועד פטורים מן הכופר פירוש
משום דמועד סגי ליה דשמירה פחותה
לרבי יהודה והיינו דלת שיכולה
לעמוד ברוח מזינה ואינה יכולה
לעמוד ברוח שאינה מזינה כדמוכח
ב"ש הכונס (שם דף נה:)
ומדמחייבין נושא שוכר ופטרינן
שומר חנם ש"מ דרוח שאינה מזינה
הוי כעין גניבה ואזכרה ואפי"ה
מחייבין ביה אדם המזיק כדפרישית
וי"ל דרוח שאינה מזינה הוי כעין
אזכרה ומחייבין ביה המזיק ונתקל

נוקין שעשה בהן שוגג כמזיד ואונס כרצון
אינו דין שחייב בהן את המצמצם רב
אחא בר רב פוטרי אמר רב משרשיא מ"ט
דאבוה דאבא דפוטרי אמר קרא ימות
ימות המכה רוצח הוא ברוצח הוא דחייב
לן מצמצם בנזקין לא חייב לן מצמצם
אמר רבא כפתו ומת ברעב פטור ואמר
רבא כפתו בחמה ומת ביצנה ומת חייב
סוף חמה לבא סוף צינה לבא פטור
ואמר רבא כפתו לפני ארי פטור לפני
יתושין חייב רב אשי אמר אפילו לפני
יתושין נמי פטור הני אזלי והני אתו איתמר
כפה עליו גיגית ופרע עליו מעזיבה רבא
ורבי זירא חד אמר חייב וחד אמר פטור
תסתיים דרבא הוא דאמר פטור דאמר רבא
כפתו ומת ברעב פטור אדרבה תסתיים דרבי
זירא הוא דאמר פטור דא"ר זירא יהא מאן
דעיליה לחבריה בביתא דשישא ואדליק ליה
שרגא ומת חייב טעמא דאדליק ליה שרגא
הא לא אדליק ליה שרגא לא אמרי
התם בלא שרגא לא מתחיל הבלא
בשעתיה

הוא מיעוטא למעוטי נוקין: כפטו
ומת כענין דשעה שכתו אין
כאן דבר הריגה והרעב בא מחליו
והולך וחזק לאחר זמן כל שעה
ולא דמי ללמאס זמים ובאור דההורג
מזומן: סוף חמה לבא פטור.
כלומר אם לא הייתה שם חמה בשעה
שכתו אבל סוף לבא כאן חיה לא
יכול לעמוד וסופו למות פטור שלא
היה ההורג מזומן להריגה וגרמא הוא
ואין דמי מסור לבית דין אלא לשמים:
כפטו לפני ארי פטור. דאי נמי לא
היה כפות לא היה יכול להזיל
עלמו מן הארי. כחלוהו גרסינן
אמר רבא: הני אזלי והני אסו.
ולא מת על ידי ימושים הראשונים
שהיו מוכנים שם שחמה כמות עברו
עליו: כפה עליו גיגית. ומת
בהבלא: או שפרע עליו מעזיבה.
וחה היה יסן ונכנסה שם הצינה
פטור שההורג בא לאחר זמן: זביתא
דשישא. שמתוס זיזתו ואין הכל
האור והכרי' יכול ללאת ממנו: טעמא
דאדליק ליה שרגא. שזמן את ההורג:
הא לא אדליק ליה שרגא. ומת בהבל
פיו דומיא דכפה עליו גיגית פטור:
בשעתיה

לרבי יהודה הוי כעין גניבה דפטרינן ביה אדם המזיק כדאמר בהשואל (ב"מ דף טז:)
ולענין שומר שוכר מיחייב תרתייהו וכן מוכח בהגוזל קמא (ב"ק דף טז: ושם) גבי טבח אומן שקלקל דפריך למאן דפטור בחנם מזכרייתא
דקמתי נתן בהמה לטבח וניבלה חייב מפני שהוא כנושא שוכר אלמא ס"ד דהאי מקשה אפילו בחנם חייב כמו שומר שוכר שחייב על
האזכרה ומשני אימא מפני שהוא נושא שוכר לפיכך בשכר חייב אבל בחנם פטור דהוי כעין גניבה:

בנזקין אף חייב אף מצמצם. משמע דמחייב טפי ברובא ממזומין ואם כן מדפטרינן לקמן ברובא תריס כ"ש בנזקין וכן משמע
בשליה כילד הרגל (ב"ק דף טו: ושם) דפטרינן זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים וכסתות אפילו קידס וסילקן וא"ת הא
אמרינן ב"ש הכונס (שם דף נה:) הפורץ גדר צפני צהמת חצירו פטור מדיני אדם וחייב צדיני שמים ופריך היכי דמי אי בכותל
בניא צדיני אדם נמי ליחייב ומאי קושא הא דמיא לתריס דפטור לפרש דאכותל קאי (א) ולהכי פריך צדיני אדם נמי ליחייב אכותל
יש ספרים שכתבו צהדיא אכותל ומדע דתנן התם הוציאה ליסטים הליסטים חייבין ומוקמינן בגמרא דהכישה במקל ש"מ דבלאו הכשה
לא מיחייב אפי"ה (ב) שפרצוה לטמא ומיהו יש לדחות דמתניתין להתחייב צנוקיה איירי אבל האזכרה דבהמה מיחייב וא"ת למאי דפרישית
דקאי אכותל לישני דפטור מדיני אדם קאי אבהמה וי"ל דלא שייך למיתני פטור מדיני אדם אם היה שם חייב (ג) (לא) צבחה (ולא)
[ואן] בכותל אבל כשמתרץ בכותל רעוע אפי"ה דאין דומה שיתחייב צדיני שמים אכותל שהוא רעוע כ"כ שיכול ליפול ברוב מזינה או
אפי"ה ברוב שאינה מזינה מ"מ שייך למיתני חייב צדיני שמים כיון שיש דבר שהוא חייב בו כגון הצבחה והשתא אחי שפיר דנקט
צפני צהמת חצירו ולא נקט הפורץ גדר של חצירו דמשום צהמה נקט לה ומיהו בסוף הסוגיא דקאמר מהו דמיתא כיון דלמיסתר
קאי מאי עמד משמע דחייב דיני שמים קאי נמי אכותל ומני לפרש דה"ק כלומר למיסתר ולמיפל קאי אי נמי הכי קאמר כיון דלמיסתר
קאי שבעלים מנזוין לסותרו שלא יפול על בני אדם סד"א דכל הקודם צמחה זכה ואין לו להניח מלפניו צביל צהמת חצירו
וצדיני שמים נמי לא מחייב קמ"ל אי נמי חייב צדיני שמים קאי נמי אכותל שנהנה הוא בה עד שידמנו לו פועלים לתקן:

כפתו ומת ברעב. אפי' היה רעב כבר בשעה שכתו כיון דאם לא היה מתחוק עליו הרעב לא היה מת הוה ליה סוף רעב
לבא דלא דמי לכפתו צמחה שכבר נפלה עליו חמה שראוי למות בה: **סוף חמה לבא** בו'. דלא רבי רחמנא מלמאס
אלא במקום שהתחיל בו ההיך כבר ומיהו אם כפתו צפנים והציאו במקום שסוף חמה לבא וסוף רעב לבא נראה דחייב למ"ד אשו
משום חליו דלענין מיתה נמי מחייבין באשו משום חליו כדמוכח כילד הרגל (שם דף טו: ושם) ואין חילוק בין מקרב האש אלל הדבר
למקרב הדבר אלל האש כדמוכח ב"ש הכונס (שם דף טו: ושם) דפריך אי דמטא ניהליה ברוב מזינה צדיני אדם נמי ליחייב וההיא
דאשקיל עליה בדיקא דמיא דבסמוך אפילו כפתו והציאו שם ואח"כ אשקיל פטור דמיא לזרק חן ותריס זידו דאפילו הוא קידס
וסילקן פטור וא"ת וההיא דהשיך בו את הנחש דפטור למ"ד דמטא מקיף אמאי פטור לפי מה שפירש זכרון כילד הרגל (שם דף טו: ושם)
בשמעתא דפי פרה ששם ידו לתוך פי הנחש והשיך ליחייב משום אשו דודאי הנחש יקיף את הארס וי"ל דשאיני התם שעדיין אין הארס
צבולס ומיהו קשה הייא דזרק רכור למעלה דבסמוך דמשמע דאי לא אזלא ללדדין אלא לתחת פטור אמאי ליחייב מידי דהוה אצבו
וסכיני ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוב מזינה דחייב משום אשו אי צהדי דאזלי קא מוקי כדאיתא ב"ק ד"ק (ד' א.) ושמא
אינו מזוי כאן שתפול לתחת ממש ולא תחיל כלל ללדדין ומיהו זה ודאי קשה דמשמע ללדדין נמי לא מיחייב אלא משום כחו דפריך
אי כחו הוא תחיל לעיל ודחוק לומר כח כחוש הוא וזריך לומר דהיינו למ"ד אשו משום ממונו והא דתנן בפ"ב דחולין (דף לא.) נפלה
הסין מינדו ושחט שחיטתו פסולה ודייק טעמא דנפלה הוא הפילה הוא כשירה כמאן כרבי נתן דלא צעי כוונה קשה נפלה נמי ליהוי
כי הפילו למ"ד אשו משום חליו אם לא נחלק בשחיטה ולא מסתבר לחלק כיון דאפילו מיתה גמרינן ממנון אלא נראה דאיתא ההיא
סוגיא כמ"ד אשו משום ממונו ומיהו קשה דאי לתחת לאו כחו הוא מתי אלא דתנן בלאו הן הגולין (שם דף טו: ושם) ומשן
במעגילה ונפלה עליו והרגמו פטור משום דשלא כדרך ירידתו הוא והשתא תיפוק ליה דלאו כחו הוא וי"ל דשאיני התם דמתוך שמושך למעלה
נופל יותר למרחוק עוד יש לפרש דככל הני דסוף חמה וזנה וארי לבא חזק רכור למעלה ונפל לתחת אפילו כפתו והציאו שם פטור
דדמי לכח כחו ואם נמי שלא המיתה אלא ברוב א מזינה פטור ממיתה אלא דלענין ממון חייב נזק שלם ולא דמי לחי נזק רכורות אפי"ה דכח
כחו הוא דהא אשו נמי חייב משום ממונו כדמוכח זכרון כילד הרגל (ב"ק דף טו: ושם) דמאן דאית ליה משום חליו אית ליה נמי משום ממונו:
כפתו לפני ארי פטור. אין חילוק בין יתושין לארי אלא משום דסתם ארי עדיין לא התחיל לחבול בו שאם קפץ כבר עליו הארי לא היה
יכול להתעסק לכפותו אבל סתם יתושין כבר התחילו ליפול עליו ואפי"ה דהני אזלי והני אסו קסבר לא שאל: **כפה** ע"י גיגית
בו'. לא דמי לוקח חמה לבא לכוף צינה לבא דהתם ליכא חמה וצינה כלל ולא מתחיל ביה בשעתיה ולא דמי נמי לכפתו צמחה וצינה דהתם כבר
אמו עליה מקודם חמה וצינה שיש בהן כדי להמית אבל להכא אלא הולך ומתחוק עליו ודמי לכפתו צבוע שפיר רעב שומר
ותמיד מתחוק אתם דאמר מאי שאל פרע מעזיבה מתריס ובידיקא דמיא צבכ שני יש לומר דהכא חייב טפי כדמסיק דמתחיל ביה בשעתיה: